

ОПЕРАТИВНИЯТ ЛИЗИНГ – НЯКОЛКО ПРАКТИЧЕСКИ СЪВЕТА ЗА ЧЕСТНО И ВЯРНО ДОКЛАДВАНЕ ВЪВ ФИНАНСОВИТЕ ОТЧЕТИ, ИЗГОТВЕНИ НА БАЗА МСФО

Христо Досев

Дипломиран експерт-счетоводител, Регистриран одитор
Управляващ съдружник в „Досеви – консултации и одит”
ООД - Габрово

Ключови думи:

МСС 17

Лизинг

Оперативен
лизинг

Финансов лизинг

Стимули

Лизингодател

Лизингополучател

Линейна база

Резюме

В настоящата статия ще разгледаме основните правила, които предприятията, изготвящи своите финансови отчети на база МСФО, трябва да спазват при докладване на сделки, класифицирани като оперативен лизинг по смисъла на МСС 17.

В началото на статията ще се спрем на факторите, които изискват даден лизингов договор да се класифицира като финансов или като оперативен.

След това ще разгледаме някои практически примери на това как предоставените стимули в договорите за оперативен лизинг следва да се докладват във финансовите отчети както на лизингодателите, така и на лизингополучателите.

Габровски шеги

Вероятно поради своята стиснатост и пестеливост, водени от основната икономическа идея „да не се минат”, старите габровци са избягвали да дават вещи под наем. За тях разказвали, че „... диня и пъпеш на заем не дават: дадеи тънkokори, а може да ти върнат ... дебелокори”! Едва ли това е била причината по онова време да не са се прилагали международните счетоводни стандарти за отчитане договорите за оперативен лизинг. Липсата на сделки за наем на активи със сигурност е фактор, който обезсмислял изискването за счетоводното им отразяване във финансовите отчети. За доказателство можем да посочим следния Габровски анекдот:

„Габровец поправял вратата си и пратил сина си да поиска тесла на съседа ... Скоро детето се върнало – слъгал го съседът, че няма.

– Остави го този скъперник! – рекъл възмутено бащата. – Иди тогава донеси нашата”!

Днес обаче предприятията, изготвящи своите финансови отчети на база МСФО, следва да прилагат изискванията на МСС 17 *Лизинг*, в случай че дават или вземат под наем нетекущи активи.

Оперативният лизинг и приложимото счетоводно законодателство

Обикновено в практиката, когато говорим за счетоводното представяне и докладване във финансовите отчети на сделките за лизинг, веднага в представителните изникват принципните постановки и същността на сделката за финансов лизинг. В приложимия международен счетоводен стандарт – МСС 17 *Лизинг* обаче е отделено достатъчно място и за другия вид лизинг – оперативния. Навярно от съществуващите специфични моменти и необходимостта от извършване на определени математически изчисления финансовият лизинг се приема за по-сложна и трудоемка материя. Авторът няма намерението да оборва така разпространяващата се теза в счетоводната общественост, но има намерението да обърне внимание на някои детайли, които са задължителни при коректното отразяване на оперативния лизинг във финансовите отчети както на лизингодателите, така и на лизингополучателите, когато същите са изготвени на база МСФО.

По този начин се надяваме материята по прилагане на принципните постановки на оперативния лизинг, регламентирани в МСС 17, да стане достъпна и лесно приложима от страна на съставителите на финансови отчети, в резултат на което докладваната информация да не съдържа съществени неточности, отклонения и несъответствия.

Класифициране на договорите за лизинг като оперативен или като финансов

За да можем правилно да класифицираме конкретно споразумение между две договарящи се страни, по силата на което едната страна – лизингодател предоставя на другата страна – лизингополучател правото да използва актив срещу еднократно плащане или серия от плащания за договорен срок¹, следва да изследваме сделката за наличието на прехвърляне на съществени рискове и изгоди, произтичащи от правото на собственост върху лизинговата вещ.

В МСС 17 *Лизинг* е залегнало схващането, че именно с прехвърляне на рисковете и изгодите от лизингодателя на лизингополучателя даден договор за лизинг следва да се квалифицира като финансов, а не като оперативен.

В нашата икономическа практика под лизинг обикновено се разбира закупуване на вещь под формата на изплащане. За целите на счетоводното третиране на финансовия лизинг обаче не бива да смесваме и приравняваме този тип лизингово споразумение с покупката на вещь на изплащане. Единствено наличието на определени факти и обстоятелства, изброени в приложимия международен счетоводен стандарт, ще са предпоставка отчитачото се предприятие да приложи правилата за признаване и отчитане на вещта, предмет на лизинговото споразумение по реда на МСС 17.

От своя страна оперативният лизинг се реализира на практика посредством сключването на договор за наем по смисъла на чл. 228 – чл. 239 от Закона за

¹ Дефиниция на понятието „лизингов договор“, дадено в параграф 4 на приложимия за целта МСС 17 *Лизинг*.

задълженията и договорите. От гледна точка на дефиницията, която оперативният лизинг има в счетоводното законодателство, можем да кажем, че в случая МСФО са твърде лаконични, определяйки го като договор, различен от финансовия лизинг.

Ето защо, в случай че дадено споразумение не покрива критериите на стандарта, за да може да бъде квалифицирано като финансов лизинг, то тогава същото следва да бъде докладвано във финансовите отчети на двамата контрагенти като оперативен лизинг.

Финансовият лизинг – предимство на икономическото съдържание на сделката пред правната ѝ форма

Съгласно параграф 7 от МСС 17 *Лизинг* класификацията на лизинговите договори се основава на степента, до която рисковете и изгодите от собствеността на наетия актив са прехвърлени на лизингодателя или лизингополучателя.

Когато говорим за рискове, трябва да разбираме възможните загуби от неизползване на актива, от неговото погиване или от понижаване на стойността на актива вследствие на технологично и морално остаряване, както и от износване на същия. Изгодите по принцип превъплъщават очакваната доходност от използването на актива по време на целия му икономически живот, т.е. през периода, в който се очаква активът да се използва от едно или повече предприятия. Също така изгодите могат да се представят като реализирана печалба от придобитото (произведеното) количество продукция от едно или няколко предприятия в следствие на употребата на съответния актив.

Прилагайки правилно един от основните счетоводни принципи – предимство на съдържанието пред правната форма, страните по споразумението ще трябва коректно да класифицират лизинга и съответно да го представят вярно и честно в своите финансови отчети.

За да имаме основание да класифицираме даден лизинг като оперативен, то, игнорирайки правната форма на сключеното споразумение, същият не трябва да съдържа и да отговаря на нито един от изброените в параграфи 10 и 11 на МСС 17 *Лизинг* критерии. Поради тези причини можем да обобщим, че дадено споразумение **не е оперативен лизинг, а е финансов лизинг**, когато:

1. В лизинговия договор е предвидено собствеността върху лизинговия актив да се прехвърли от лизингодателя върху лизингополучателя в края на срока на договора за лизинг.

Обикновено в практиката наличието на това условие – прехвърляне правото на собственост върху вещта, е основен фактор, който дава основание даден лизинг да се класифицира като финансов. В повечето случаи покупката на изплащане се оформя документално под правната форма на финансовия лизинг. В случая не би се получило разминаване в счетоводното третиране на лизинга и неговата правна форма, тъй като самият факт, че собствеността ще бъде прехвърлена, сам по себе

си позволява за счетоводни цели съответното лизингово споразумение да се класифицира и представя като финансов лизинг във финансовия отчет на отчитащите се предприятия.

2. Наличието на опция за закупуване на актива на цена, значително по-ниска от справедливата стойност на актива, към датата, на която опцията става упражняема.

Когато лизингополучателят притежава опция да закупи актива, предмет на лизинговия договор, на цена, значително по-ниска, отколкото би била справедливата стойност на актива към момента, когато опцията може да се упражни, и респективно в голяма степен е сигурно, че лизингополучателят ще упражни това си право – това е индикация, че съответното лизингово споразумение трябва за целите на счетоводното представяне да се класифицира и отчита като финансов лизинг.

3. Срокът на лизинговия договор покрива по-голяма част от икономическия живот на актива дори и в случаите, когато правото на собственост няма да се прехвърля.

Когато с договора за лизинг се предвижда лизингополучателят да черпи икономически ползи и да генерира печалби от използването на лизинговата вещ за период, който в голяма степен покрива целия икономически живот на актива, то независимо от факта, че лизингополучателят може и да не придобие правото на собственост върху лизинговия актив, лизинговото споразумение следва счетоводно да се класифицира и представя като финансов лизинг. Тази ситуация идва да ни покаже, че прехвърлянето на правото на собственост не е единственият критерий, който дава основание даден лизинг да се класифицира за счетоводни цели като финансов, както и да ни подсказва, че съществуват и други фактори, които самостоятелно или в комбинация определят дадено лизингово споразумение като финансов лизинг.

4. В началото на лизинговия договор сегашната стойност на минималните лизингови плащания се равнява почти изцяло на справедливата стойност на наетия актив.

Приложимият международен счетоводен стандарт приема за минимални лизингови плащания – плащанията по време на срока на лизинговия договор, които лизингополучателят е длъжен да прави на лизингодателя. Тъй като стойността на парите във времето е различна и винаги нараства, то дисконтирайки общата стойност на лизинговите вноски с присъщия на лизинговия договор лихвен процент ние ще получим настоящата стойност на всички лизингови плащания.

5. Наетите активи имат допълкова специфичен характер, че само лизингополучателят може да ги ползва без съществени модификации.

6. В случай че лизингополучателят може да отмени лизинговия договор, свързаните с отмяната загуби от страна на лизингодателя се покриват от лизингополучателя.

Наличието на задължение в дадено лизингово споразумение от страна на лизингополучателя да покрие и възстанови всички разходи и загуби от едно предсрочно прекратяване на договора за наем дава достатъчни основания лизингодателят и лизингополучателят да представят в своите финансови отчети този договор за наем като финансов лизинг.

7. Когато печалбите или загубите от колебанията в справедливата стойност на остатъчната стойност на актива, предмет на лизинговото споразумение, остават у лизингополучателя.

В случая се приема, че лизингополучателят запазва в голяма степен рисковете от използването на наетата вещ. Поради тази причина параграф 11 от МСС 17 *Лизинг* изисква този договор за наем да се класифицира и представя от двете договарящи се страни като финансов лизинг.

8. Наличието на възможност лизингополучателят да продължи лизинговия договор за нов срок, но на значително по-ниска наемна цена, отколкото би бил пазарният наем на съответния актив.

Според приложимия МСС 17 наличието на подобен критерий е основание да се смята, че лизингополучателят е изплатил под формата на наем значителна част от справедливата (пазарна) стойност на наетия актив и в резултат на това е придобил съществена част от ползите и рисковете, свързани с актива, предмет на лизинговия договор. При тази ситуация разглежданият международен счетоводен стандарт изисква лизинговото споразумение да се отчита по правилата на финансовия лизинг.

Също така е важно да подчертаем, че класифицирането на лизинговия договор се осъществява в началото на лизинговия договор – т.е. когато двете страни са постигнали споразумение с основните условия на лизинговия договор. Ако по някаква причина, по което и да е време, лизингополучателят и лизингодателят се договорят за промени, които биха наложили лизинговото споразумение в неговото начало да се класифицира по различен от първоначално определения начин, параграф 13 от МСС 17 *Лизинг* изисква тази промяна да се счита като сключване на нов лизингов договор.

Докладване на оперативния лизинг във финансовите отчети на лизингополучателите и лизингодателите

След като отчитащото се предприятие е приложило критериите за разграничаване на даден лизингов договор и същият е класифициран като **оперативен**, задачата на съставителите на финансови отчети е правилно да го докладват при изготвяне на междинните и годишни финансовите отчети по реда на МСФО.

Оперативен лизинг във финансовите отчети на лизингополучателите

Общ модел на отчитане и докладване

Съгласно разпоредбите на параграф 33 от МСС 17 *Лизинг* договорените между лизингодателя и лизингополучателя лизингови плащания следва да се признаят във финансовите отчети на лизингополучателите като текущ разход през целия срок на лизинговия договор на линейна база. Линейният метод за признаване на разхода в отчета за всеобхватния доход е препоръчителен в стандарта, като все пак се дава право на лизингополучателя да използва друга системна база за отчитане на лизинговите вноски по оперативния лизинг, в случай че по този начин тази друга база е представителна за времето, през което лизингополучателят ще черпи изгоди от лизинговата вещ.

Стимули в договорите за лизинг

Представяйки отчитането на оперативния лизинг съгласно изискванията на МСС 17 *Лизинг* не можем да не вмъкнем и поясненията на постоянния комитет за разяснения – ПКР-15 *Оперативен лизинг – стимули* в нашето изложение по поставения въпрос. В търговската практика, с цел сключване на изгодна сделка, много често една от договарящите се страни предлага определени стимули на другата страна. Понякога тези стимули са в интерес на лизингодателя – като например авансово плащане от страна на лизингополучателя или са в интерес на лизингополучателя – като поемане от лизингодателя на част от първоначалните разходи на лизингополучателя (като разходи по преместване, подобренията на наетото имущество и разходите, свързани с вече съществуващо задължение на лизингополучателя) или уговаряне през първоначалните лизингови периоди да не се дължат лизингови вноски (или лизингови вноски с по-ниски размери от останалите дължими плащания).

Въпросът е именно как следва подобни стимули да се отразят във финансовите отчети на отчитащото се предприятие и доколко предоставените стимули могат да окажат влияние върху модела на черпене на икономически ползи и изгоди от страна на лизингополучателя.

Четейки параграф 34 от МСС 17 *Лизинг* ще разберем, че моделът на договорените лизингови плащания по никакъв начин не може да повлияе на модела на черпене на икономически ползи от наетата вещ. Казано по друг начин –

ако в лизинговия договор е предвидено в началото на лизинговия период да се плаща по-ниска лизингова вноска, а в края на лизинговия срок тя да е завишена, (т.е. лизингодателят предоставя определен стимул на лизингополучателя с цел именно той да вземе под наем веща, предмет на лизинговия договор), това по никакъв начин не може да промени линейния метод на черпене на изгодите от наетия актив от страна на лизингополучателя.

Въпреки това обаче параграф 3 от ПКР-15 *Оперативен лизинг – стимули* идва да ни предупреди, че **всички стимули при договарянето на нов или подновен оперативен лизинг трябва да се признават като неделима част от нетното възнаграждение, договорено за използването на лизинговия актив**, независимо от същността или формата на стимула или разпределението на плащанията във времето. За коректното представяне на оперативния лизинг във финансовия отчет на предприятието – лизингополучател, параграф 5 от ПКР-15 изисква лизингополучателят да признае общата полза от стимулите като намаление на разходите за наем през срока на лизинга на линейна база, освен ако друга системна база не представя разпределението във времето на ползите за лизингополучателя от използването на лизинговия актив.

ПРИМЕР ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА СТИМУЛИТЕ ВЪВ ФИНАНСОВИТЕ ОТЧЕТИ НА ЛИЗИНГОПОЛУЧАТЕЛИТЕ

Лизингодател отдава под наем товарен автомобил за срок от 24 месеца. За да може да сключи сделка с предприятие, което проявява интерес към лизинговата вещ, лизингодателят предлага като стимул наемната вноска през първите 12 месеца от лизинговия договор да бъде в размер на 500 лева, а през останалите 12 месеца дължимата лизингова вноска да бъде в размер на 750 лева.

Дължимата лизингова вноска следва да се плати до 30-о число на месеца, за който се отнася. При така предложената схема за заплащане на наема лизингополучателят се съгласява да сключи сделката и наема транспортното средство, считано от 1 Ноември 2013 година.

Тъй като лизингополучателят не може да представи друга разумна и достоверна база за времето, през което ще използва актива, същият следва да отчита лизинговите вноски систематично на линейна база през целия срок на лизинговия договор, т.е. за период от 1 Ноември 2013 година до 31 Октомври 2015 година (24 месеца).

Спазвайки изискванията на параграф 3 от ПКР-15 лизингополучателят не трябва да се съобразява с предоставените му стимули по отношение на плащането на лизинговите вноски във връзка с отчитане на разхода за наем на транспортното средство като текущ във финансовите му отчети. Ето защо предприятието - лизингополучател независимо от факта, че през първия отчетен период, попадащ в срока на лизинговия договор (2013 година), ще плати наем в размер на 1 000 лева (2 месеца – ноември и декември x 500 лева = 1 000 лева), то това по никакъв начин не означава, че оперативният лизинг ще се докладва във финансовия отчет на лизингополучателя за 2013 година като текущ разход в размер на 1 000 лева.

За да се определи сумата, която лизингополучателят ще трябва да отчете като текущ разход за 2013 година, съобразявайки се с изискванията на параграф 33 от МСС 17 *Лизинг* и параграфи 3 и 5 от ПКР-15 *Оперативен лизинг – стимули*, трябва да се направят следните изчисления:

1. На първо място трябва да се абстрахираме от предоставения стимул под формата на занижени лизингови вноски за първата половина от срока на лизинговия договор.
2. На второ място трябва да се изчисли общата цена на договора за наем. Това ще стане посредством сумиране на всички дължими месечни лизингови вноски през целия срок на лизинговия договор:

12 месеца x 500 лева + 12 месеца x 750 лева = 6 000 лева + 9 000 лева = 15 000 лева.

3. На трето място се определя частта от общата цена на оперативния лизингов договор, която системно на линейна база се отнася за 1 месец:

15 000 лева : 24 месеца = 625 лева.

4. Определяне на текущия разход за наем, който лизингополучателят трябва да отчете през 2013 година имайки предвид, че за 2013 година активът ще се ползва само два календарни месеца – ноември и декември:

2 месеца x 625 лева = 1 250 лева.

Така на практика, спазвайки приложимите международни счетоводни стандарти, във финансовия отчет на лизингополучателя за 2013 година оперативният лизинг ще се докладва като текущ разход в размер на 1 250 лева независимо от факта, че съгласно предоставените стимули лизингополучателят ще заплати наем в размер на 1 000 лева за съответния отчетен период.

Разсъждавайки за останалите отчетни периоди, попадащи в срока на лизинговия договор, отчетените средства като текущ разход и платените наемни вноски през отделните години ще се докладват в отчета за всеобхватния доход на лизингополучателя, както следва:

<i>Отчетен период</i>	<i>Брой месеци</i>	<i>Текущ разход във финансовия отчет</i>	<i>Платен наем</i>
2013 г.	2	1 250 лв.	1 000 лв.
2014 г.	12	7 500 лв.	6 500 лв. ²
2015 г.	10	6 250 лв.	7 500 лв. ³
О Б Щ О	24	15 000 лв.	15 000 лв.

² 10 месеца x 500 лева + 2 месеца x 750 лева = 6 500 лева.

³ 10 месеца x 750 лева = 7 500 лева.

Отчитане на оперативния лизинг – поредното приложение на счетоводния принцип на текущо начисляване, а не на база изходящия паричен поток

Предприятията, които изготвят своите финансови отчети на база МСФО, не трябва да се притесняват от факта, че може да съществува разлика между счетоводно отчетения разход по оперативния лизинг, платените месечни наемни вноски за съответните отчетни периоди и издадените фактури за наем за съответните месеци по време на срока на лизинговия договор. Основание за правилното отчитане на резултата от оперативния лизинг ще бъде правилното и коректно прилагане на цялото лизингово споразумение (лизинговия договор, включително и стимулите, предвидени в него) съобразно приложимите международни счетоводни стандарти (МСС 17 и ПКР-15).

Оперативен лизинг във финансовите отчети на лизингодателите

Модел на оценка и признаване на прихода по реда на МСФО

Лизингодателите, спазвайки изискването на параграф 49 от МСС 17 *Лизинг*, трябва да представят в своите финансови отчети активите, държани за отдаване по оперативни лизингови споразумения. В зависимост дали активите, предмет на оперативния лизинг, представляват материални или нематериални дълготрайни (нетекучи) активи, същите следва да се представят във финансовите отчети на предприятията – лизингодатели в съответствие с изискванията на МСС 16 и МСС 38.

Независимо от факта, че икономическите ползи от използването на активи, предоставени по оперативен лизинг, се черпят от лизингополучателите, **лизингодателите запазват в значителна степен рисковете, свързани с активите, за себе си**, което от своя страна ги задължава те да **продължават да отчитат и докладват активите, предмет на оперативните лизинги, в своите финансови отчети.**

От друга страна, подлежащите на плащане минимални лизингови вноски (наемни вноски), съобразно изискванията на параграф 50 от МСС 17, трябва да се признават като текущ приход в отчета за всеобхватния доход на линейна база за срока на лизинговия договор или на друга системна база, която може достоверно да отразява времевия модел на черпене на икономически ползи от наетия актив.

В параграф 4 на разяснението на ПКР-15 *Оперативен лизинг - стимули* се пояснява, че лизингодателят трябва да признае общата сума на разходите за стимули като намаление на дохода от наем през срока на лизинга на линейна база, освен ако друга системна база не е представителна за разпределението във времето, през което ползата от лизинговия актив намалява.

Ако трябва като изходни данни да вземем примера, с който разгледахме как лизингополучателят следва да признава разхода за наем на лизинговата вещь като

текущ разход без оглед на получените стимули под формата на намаление на лизинговите вноски в началото на срока на лизинговия договор, то в счетоводството на лизингополучателя аналогично на същата база лизингодателят следва да отчита подлежащите на плащане минимални лизингови вноски като текущ счетоводен приход, както следва:

За 2013 година – 1 250 лева (при очакван входящ паричен поток от 1 000 лева);

За 2014 година – 7 500 лева (при очакван входящ паричен поток от 6 500 лева);

За 2015 година – 6 250 лева (при очакван входящ паричен поток от 7 500 лева).

Лизинговата вещ – актив, докладван във финансовия отчет на лизингодателя

Тъй като лизингодателят продължава да докладва лизинговата вещ в своите финансови отчети, той продължава да начислява амортизация на актива, съобразявайки се със съответстващата амортизационна политика, възприета от ръководството на предприятието – лизингодател по отношение на подобни активи.

Освен разходи за амортизация лизингодателят трябва да продължава да тества актива, предмет на оперативния лизинг, за възможна обезценка и да отчита всяка такава като текущ разход в съответствие с изискванията на МСС 36 *Обезценка на активи*. Лизингодателят не признава печалба от продажба при сключването на договор за оперативен лизинг, тъй като той не е еквивалентен на продажба.

Параграф 52 от МСС 17 *Лизинг* идва да ни напомни за начина на отчитане на стимулите, поети от лизингодателя по подобие на принципа, залегнал и в самото разяснение ПКР-15. В този смисъл приложимият счетоводен стандарт задължава извършените от лизингодателя начални преки разходи във връзка с договарянето и уреждането на оперативния лизинг да не се отчитат като текущи, а да се признават като разход през целия срок на лизинговия договор на същия принцип, по който се признава лизинговия приход. Салдото (сумата, която следва да се отчете като разход през следващия отчетен период) следва да се докладва в отчета за финансовото състояние (баланса) на лизингодателя в групата на съответния нетекущ (дълготраен) актив, т.е. прибавя се към балансовата стойност на отдадения под наем актив.

ПРИМЕР ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА СТИМУЛИТЕ ВЪВ ФИНАНСОВИТЕ ОТЧЕТИ НА ЛИЗИНГОДАТЕЛИТЕ

На 01.11.2013 година лизингодател по силата на договор, който съгласно правилата на МСС 17 *Лизинг* е определен като оперативен лизинг, отдава под наем транспортно средство за срок от 2 години. Общата сума на наемния доход е в

размер на 15 000 лева. Дружеството е възприело да признава прихода от оперативния лизинг като доход по линейния метод за срока на лизинговия договор.

Балансовата стойност на транспортното средство към началото на срока на лизинговия договор е в размер на 150 000 лева и оставащ полезен живот 10 години. В счетоводната си политика дружеството лизингодател е възприело амортизацията на транспортното средство да се извършва на линейна база.

Лизингодателят е направил за своя сметка под формата на стимул за лизингополучателя начални преки разходи във връзка с договарянето на лизинга в размер на 2 400 лева.

За да определим какъв ще е ефектът от отчитането на оперативния лизинг във финансовия отчет на лизингодателя за 2013 година, ще направим следното:

1. Определяме сумата на прихода, която трябва да се отчете за 2013 година като доход, без оглед на това дали, или каква част от договорените месечни наемни вноски са платени. Разделяйки общата сума на наема в размер на 15 000 лева на броя на месеците в договора за лизинг 24, ще получим прихода от наем, който трябва да се признае за 1 месец:

15 000 лева / 24 месеца x 2 месеца = 1 2500 лева.

2. Изчисляваме разхода за амортизация на транспортното средство, обект на лизинга за месеците ноември и декември на 2013 година, като разделяме балансовата стойност 100 000 лева на остатъчния полезен живот 120 месеца (10 години x 12 месеца = 120 месеца) и умножаваме по месеците до края на годината – 2 месеца (ноември и декември):

100 000 лева / 120 месеца x 2 месеца = 2 500 лева.

3. Изчисляваме каква част от началните преки разходи в размер на 2 400 лева ще се отнесат като текущ разход за 2013 година и каква част (остатък) ще се докладва в отчета за финансовото състояние (баланса) на лизингодателя към балансовата част на транспортното средство.

За целта изготвяме амортизационен план на началните преки разходи за срока на лизинговия договор, като на линейна база платените разходи следва да се признават за текущ разход, а остатъкът да се прибавя към балансовата стойност на транспортното средство:

2 400 лева / 24 месеца x 2 = 200 лева.

Сумата от 200 лева ще се отчете като текущ разход, а остатъкът от 2 200 лева (2 400 лв. - 200 лв. = 2 200 лв.) ще се прибави към балансовата стойност на транспортното средство.

4. Определяме балансовата стойност на транспортното средство към 31.12.2013 година, като от балансовата стойност към началото на срока на лизинговия договор 150 000 лева изваждаме начислената амортизация за последните два месеца на годината в размер на 2 500 лева и

прибавяме неамортизираната част от началните преки разходи, направени от лизингодателя в размер на 2 200 лева:

150 000 лева – 2 500 лева + 2 200 лева = 149 700 лева.

149 700 лева е сумата, по която транспортното средство, предмет на оперативния лизинг, ще трябва да се докладва във финансовия отчет на лизингодателя за 2013 година.

Отново с поглед към миналото

Всъщност, за да бъдем честни, габровци били царе в краткосрочните сделки за наем на вещи. Фактът, че давали своите вещи обаче само за няколко часа, въобще не изисквал счетоводно представяне по реда на счетоводното законодателство. В подкрепа на нашето твърдение ще завършим настоящата статия със следния анекдот:

„Другоселец решил да се сприятели с габровец и да усвои тънкостите на търговията. Веднъж тръгнали да прекупват стока от татък Балкана, но като минавали през селата и колибите, габровецът купувал заешки, лисичи и овчи кожи, които трупал на рамо. И разбира се, плащал ги по-евтино, тъй като дошъл за тях „на крака“. Когато стигнали върха да си починат, габровецът почнал издалече.

– Обещанието си е обещание – ще те направя търговец! Но дай ми триста гроша в заем. Като стигнем в Казанлък, ще ти ги върна.

Другоселецът се поколебал.

– Да ти дам, но ... трябва някаква гаранция.

– Ето ти гаранцията! – тръснал кожата на врата му габровецът. Давам ти стоката на заем - знай, че струва четиристотин гроша.

Габровецът взел парите, а другоселецът нарамил тежките кожи. В Казанлък габровецът извадил парите и рекъл:

– Връщам ти парите, дай си ми „гаранцията“!

След като продали кожата, разделили си парите и габровецът рекъл:

– Ей така се става търговец – и на отиване пълен и на връщане пълен. Празен ход да няма“.

**OPERATING LEASING – SOME PRACTICAL ADVICES FOR FAIR AND
CORRECT REPORTING IN FINANCIAL STATEMENTS ACCORDING IFRS**

Hristo Dosev

Certified Public Accountant, Registered Auditor

Managing Partner at “Dosevi – consultations and audit” LTD – Gabrovo.

Key words:

IAS – 17

Operating leasing

Financial leasing

Stimulus

Lessor

Lessee

Straight-line basis

Summary:

In this article we will view the basic rules, which the companies, preparing their financial statements according IFRS, must keep by reporting deals, classified as operating leasing in accordance with IAS 17.

In the beginning of the article we will discuss the factors, according which one lease agreement is classified as financial or as operating.

Then we will look at some practical examples of how the stimulus, provided in the operating lease agreements should be reported in the financial statements of both lessors and lessees.